

Erfaringer fra et biblioteks arbejde med lokalhistorien

AF ANNALISE BØRRESEN

Søllerød Kommunebiblioteker har i flere år været centrum i en omfattende lokalhistorisk aktivitet. Stadsbibliotekar Annalise Børresen har redegjort for sine erfaringer fra dette arbejde i et foredrag, som her gengives i let ændret skikkelse. I en tid hvor man ivrigt diskuterer forbindelsen mellem forskning og befolkning, kan det nok være inspirerende at se, hvorledes denne forbindelse kan etableres og udvides. Foredraget holdtes i Biblioteksforeningen for Storkøbenhavn.

Der findes vel ingen biblioteker, der ikke har en eller anden form for lokalhistorisk samling. I hvert fald er nok den væsentligste litteratur om egnen skilt ud fra den øvrige bogbestand. De lokale aviser findes sikkert også, lidt billeder måske og et kort over kommunen. Måske har man også en skuffe, hvori man lægger alle de lokale tryksager, der mere eller mindre af sig selv kommer ind ad døren. Hver gang man kaster noget ned i skuffen, lover man sig selv, at man ved lejlighed »må se at få gjort noget ved den lokalsamling«. Tiden går, og hver dag har nok i sine gøremål. Bunken vokser – registreres ikke – og benyttes ikke.

Samtidig har man jo ikke sjældent brug for netop dette lokalhistoriske materiale. Der kommer tit forespørgsler, som lod sig løse langt lettere og bedre, hvis man havde en udbygget, velordnet og gennemkatalogiseret samling af litteratur om sin kommune. Spørgsmål som ellers kan kræve en ganske forfærdelig masse tid at løse. I virkeligheden – den tid, det tager at få orden på og opbygge samlingen, indvindes, kan man godt sige, til en vis grad igen – i hvert fald set i det lange perspektiv.

Men sagen er ved at haste. Det er svært at få fat i f. eks. gamle småtryk, og topografisk litteratur bliver jo ikke netop billigere med årene. Gamle fotografier går i skraldebøtten ved oprydninger, gamle protokoller og tryksager tit samme vej. Det er i sidste øjeblik at få indsamlet materialet, og at få borgerne gjort opmærksomme på værdien af dette indsamlingsarbejde for at få dem til at være med.

Man skal blot i gang. Det er i og for sig det væsentligste. Og så dette at få medarbejderne på biblioteket til at være med. Interessen må på en eller anden måde vækkes hos personalet, og forståelsen af opgavens betydning

gøres begribelig. Er bare én på biblioteket blevet inspireret til dette arbejde, er første mål nået. Appetitten kommer, mens man spiser.

Vi startede for op mod 15 år siden i Søllerød med at katalogisere den lille samling lokallitteratur, vi i tidens løb havde erhvervet os. Vi udarbejdede som det første en detaljeret fortegnelse over samtlige stednavne i området og de vigtigste personnavne. En nyttig liste at have, både for én selv og for de antikvariater, man søger litteratur hos.

For yderligere at skaffe materiale til samlingen, udgik derpå en skriftlig henvendelse til mange hundrede privatpersoner, til firmaer og institutioner, der kunne tænkes at ligge inde med lokalt materiale af den ene eller anden art. I henvendelsen redegjordes for, hvad en lokalsamling var og formålet med den, idet man opfordrede til at sende biblioteket, hvad man måtte ligge inde med af trykte sager og billeder. Skrivelsen blev fulgt op med vældige artikler i såvel lokal- som hovedstadspresse. Det gav så godt som intet resultat. Ord er ikke nok.

Søllerødbibliografien

Ret hurtigt står det én klart, at systematisk opbygning af en lokalsamling kræver overblik over den litteratur, der findes på området. Og udarbejdelsen af en bibliografi, begynder at tegne sig som et lysende mål for den bibliotekar, der allerede nu er ved at blive grebet af opgaven. Vi havde i Søllerød, først én – senere to bibliotekarer, Friis Hansen og Finn Slente, der var i besiddelse af netop de egenskaber, der skal til for at gennemføre et sådant bibliografisk projekt: nøjagtighed, tålmodighed, fantasi og kombinations-evne, og så var de begge udstyret med flueøjne, de så og registrerede alt. I de år, arbejdet stod på, så vi kasserne med sedler vokse støt. Bjerge af bøger, uendelige tidsskriftsrækker blev bestilt til Søllerød Kommunebiblioteker fra nær og fjern, og blev gennemgået for lokalt stof.

Det var således ikke alene en tomandsaffære. Hele biblioteket bar præg af, at dette arbejde pågik, og det øvrige personale var mere eller mindre berørt af det. Udlånet og læsesalen sad i bestillinger til op over ørerne, biblioteksbetjenten fik sin del af fornøjelsen at føle ned i forsendelseskælderens, kontorpersonale blev sat på renskrivning af sedler, og desuden deltog diverse personalekategorier i eller uden for arbejdstiden i gennemgang af tidsskrift-rækkerne. Adskillige titler købtes ind undervejs, ikke altid de lettest tilgængelige katalogiseringsmæssigt set, så katalogafdelingen fik også sin del af kagen.

Biblioteksudvalget holdt sig løbende orienteret om arbejdet. Sjældent blev der afholdt et udvalgsmøde, uden at skufferne med de mange sedler kom

Litteratur om Søllerød Kommune

En bibliografi

Udgivet af SØLLERØD KOMMUNEBIBLIOTEKER

frem, og arbejdets forløb drøftet. Pressen sattes på nu og da for yderligere at holde dampen oppe, både hos de mange personer uden for huset, der på den ene eller anden måde var os behjælpelige, hos dem, der gjorde arbejdet – og hos dem, der skulle bevilge penge. For vi var nu kommet ind i en fase, hvor sagen kostede penge, og hvor man ved hver budgetlægning skulle regne med de udgifter, der var forbundet med opgavens løsning.

Årene gik. Fra den dag vi startede katalogiseringen og opbygningen af lokalsamlingen, til bibliografien lå færdigtrykt (trykt af Thejls Bogtryk, 1968, præmieret af Forening for Boghåndværk!) var der gået 7 år. At gøre op i penge, hvad det kostede, er ikke muligt, netop fordi flere end de to redaktører var tilkøbt. Alle udgifter – også trykkeudgifterne – blev taget over bibliotekets drift. Til gengæld indgår samtlige indtægter ved salg af bogen på bibliotekets regnskab. Lokalsamling og bibliografi hører sammen som hægte og malle. En bibliografi kan dårligt udarbejdes, hvis man ikke har en lokalsamling at gå ud fra – og en lokalsamling kan vanskeligt opbygges, uden en fuldstændig oversigt over, hvilken litteratur, der foreligger. Denne bibliografi dannede grundlaget for alt videre arbejde med lokalsamlingen hos os. Den er krumtappen i mekanismen. Den muliggør systematiske anskaffelser, og er et højt skattet arbejdsredskab for biblioteket – og sandelig også for folk uden for biblioteket. Den føres á jour ved årlige tillæg i »Søllerødbogen«, Historisk-topografisk Selskabs årbog. Derefter skal den komme i midlertidige 5-års tillæg, første gang 1975, senere i endelige 10-årstillæg.

Da bibliografien udkom, spenderede den lokale presse sin bedste spalteplass på det foretagende, de nu i mange år havde hørt så meget om og bragt så mange små notitser om. De gevaldige anmeldelser resulterede i et rekordagtigt salg, som vist aldrig før er blevet nogen bibliografi til del. Den blev revet væk, det strømmede ind med bestillinger, familier købte 2, 3, ja 5 eksemplarer – i hvert fald de familier, som ikke vidste hvad en bibliografi var, og som havde lagt noget ganske andet i titlen: »Litteratur om Søllerød Kommune«. Så kom den tilbage som returgoods. Det var knap så morsomt! Nå, det lykkedes dog at få solgt op mod halvdelen af oplaget, (der i overdreven optimisme var fastsat til 1500 eksemplarer).

Men denne enorme interesse for en bog, som man troede, handlede om Søllerøds historie, havde givet et fingerpeg om, at der var et stort, udækket behov for litteratur af den art til stede – et behov, som man senere hen måtte gøre noget ved.

Med bibliografien havde vi nu en registrering af trykte bøger, af kort, tidskrift- og ugebladsartikler, af småtryk og stencilerede tryksager.

Men avisstoffet var ikke med.

Avisindex

Aviser er en ikke uvæsentlig kilde til lokalhistoriske studier, de rummer store mængder dokumentarisk materiale. Mangelen på en registratur havde ofte været følelig i bibliotekets arbejde. Megen tidkrævende avisbladren kunne spares, om man havde stoffet registreret. Vi havde gennem nogle år løbende registreret de lokale aviser, men arbejdet var udført ret uensartet, fordi forskellige personer var blevet sat på det. Der viste sig nu en mulighed for, at opgaven kunne løses i ét stræk, af én person, som tilmed var særdeles kyndig på de dele. Ganske vist en person, som sad mange mile borte fra Søllerød, lektor Gunnar Sandfeld i Struer. Men hvad rolle spiller afstand, når man har et godt postvæsen og en god telefon! Sideløbende med registreringen af Holstebro Dagblad for Struer Bibliotek, påtog Gunnar Sandfeld sig for os at registrere de lokale aviser. Skufferne med sedler fra de første 20 årgange er kommet i hus, og det er i sandhed omhyggeligt og fint arbejde – i virkeligheden et register til alle begivenheder, store som små, i Søllerød Kommune siden 1915. Udgifterne til registreringen er ført som timeløn over bibliotekets driftsbudget, hvor formentlig også trykningen til sin tid af dette store seddelmateriale vil blive ført.

De manglende numre af aviserne – der manglede desværre i de indbundne årgange en del, viste det sig – blev xeroxkopieret på Statsbiblioteket i Århus, så vi nu ejer de lokale aviser i komplette årgange. Bortset fra Statsbibliotekets eksemplarer de eneste i verden! Redaktionerne har dem end ikke selv.

Er først disse to bibliografiske hjælpemidler udarbejdede, er man nået et godt stykke vej, og biblioteket kan herefter på det lokalhistoriske felt fungere helt professionelt. Det er en dyb tilfredsstillelse at vide stoffet gennemgået, registreret og fastholdt. Let at finde frem til.

Kortregistratur

Vi er også begyndt at lægge op til en omfattende kortregistratur. Landsinspektør Svend Balslev, Matrikelarkivet, arbejder for vort historiske selskab på udgivelse i bogform af et bredt udsnit af gamle Søllerødkort. Denne kortbog skal tillige bringe en fuldstændig fortegnelse og beskrivelse af, hvad der findes af kort over Søllerød på Det kgl. Bibliotek, Landsarkivet for Sjælland, Vejdirektoratet, Matrikelarkivet, Geodætisk Institut og andre steder. Søllerød Kommune forventes at betale trykningen, og biblioteket eller det historiske selskab redaktionshonoraret.

Billedregistratur

De nævnte registraturer danner en smuk trio – bøger, aviser, kort. Trioen kunne godt blive til en kvartet. Vi har planer (løse – ganske vist endnu) om også at registrere original kunst, d. v. s. malerier, tegninger, raderinger, med motiv fra Søllerød Kommune. Eller i hvert fald de kunstnere, der har malet herude, og deres vigtigste værker herfra. Det er måske nok et vidtløftigt projekt, og kan jo aldrig blive fuldkomment, men vil utvivlsomt have sin store værdi, både i topografisk og kunsthistorisk henseende. Et grundmateriale er tilvejebragt ved gennemgang af auktionskataloger og gamle Charlottenborgudstillingskataloger. Med hjælp fra museerne og Statens kunsthistoriske Fotografisamling har vi fået kendskab til en lang række Søllerødmalerier og anskaffet affotograferinger af dem.

På en udstilling, vi havde for nogen år siden af malerier med motiver fra kommunen, »Søllerød i Billeder«, kom der også fra private samlere værdifulde, ikke før udstillede værker frem, som vakte mere end topografisk interesse. Alle godt 100 malerier, tegninger og akvareller blev affotograferet i farver inden nedtagningen, med evt. udgivelse i bogform for øje.

Vi følger til stadighed med i, hvad der kommer frem på auktionerne, har aftale med kunsthandlere og får også nu og da tilbud fra private, der vil sælge eller forære et Søllerødbillede til kommunen. Det er efterhånden en ganske repræsentativ samling, kommunen selv ejer – af hovedsagelig 1800-tallets malere.

Arkivalieregistratur

Endelig kunne man tænke sig udarbejdet en registratur over arkivalier vedrørende Søllerød Kommune, en opgave, som Lokalhistorisk Afdeling har antydnet muligheden for at kunne påtage sig.

Opstilling af samlingerne

Det er tanken at gøre den lokalhistoriske litteratursamling så fuldstændig som mulig ved at søge at indlemme alt det, der er medtaget i bibliografien, dels ved indkøb, eller ved overflytning fra andre af bibliotekets afdelinger, dels, for sjældnere småtryks eller mindre artiklers vedkommende, ved fotokopiering – noget vi burde have betjent os af i højere grad, da den primære registrering til bibliografien fandt sted, og hver eneste titel var redaktionen i hænde.

De lokale tidsskrifter kan det være møjsommeligt at holde styr på. Det er

helt utroligt, hvad der foreligger af den slags – i mere eller mindre primitivt udstyr. For at minde de skiftende redaktører om lokalsamlingens interesse i disse ting og en tidligere indgået aftale om tilsendelse i to eksemplarer af hvert nummer, har vi nu fået en meget god ordning med Rådhuset. Det er i reglen en forening, der står bag udsendelsen af disse småblade, foreninger, hvoraf størsteparten søger Kommunalbestyrelsen om økonomisk støtte en gang om året. Når så tilskuddet bliver bevilget, følger der altid en påmindelse med om, at foreningens eventuelle udgivelser bør tilgå biblioteket.

Biblioteket har udarbejdet en omfattende liste over samtlige foreninger i kommunen – et par hundrede stykker. Ved ajourføringen af den er det lokale tidsskriftshold ganske nyttigt, mange oplysninger kan fås her. Den reviderede liste udsendes årligt til foreningerne og er med til dér at holde kontakten og erindringen om bibliotekets lokalhistoriske arkiv ved lige.

Småtrykssamlingen arkiveres i hængemapper, opdelt efter decimalklassedelingen – i sig selv et register og hurtigt at orientere sig i.

Det samme gælder Billedsamlingen. Den katalogiseres ikke, men opbevares i specielt fremstillede kuverter, åbne foroven, så indholdet er let at overse. Kuverterne er opdelt i store emnegrupper, og danner i sig selv et register. En stor gruppe er Portrætsamlingen. Biblioteket er ved at søsætte en ny registratur, nemlig en fortegnelse over samtlige sogneråds- og kommunalbestyrelsesmedlemmer fra 1843 til dato med en lille biografi – og takket være vort billedarkiv et billede af de fleste.

Billedsamlingen omfatter godt 11.000 fotografier. Den samling har været det allerbedste hjælpemiddel til at få befolkningen i tale. Der er jo noget fascinerende ved gamle fotografier, som de færreste kan stå for.

Udstilling af Søllerødbilleder

Vi lavede en kæmpe-udstilling af fotografier i 1972 på Rådhuset, »Søllerød som det var engang«. Der vistes over 1.000 fotografier. I alle størrelser – og under alle former, fotostater, lysbilleder i kodakkarrusel med og uden farve, familiealbums, luftfotografier i kæmpestørrelse, gamle smalfilms, uidentificerede billeder. Alt var med. Dertil en samling fornemme farvefotografier af gamle matrikelkort. Med den udstilling blev bibliotekets stilling som indsamler eftertrykkeligt slået fast.

Udstillingen varede i 16 dage og besøgte af 8.000 mennesker. De kom ikke alene fra Holte, de kom fra hele Københavns Amt, ja, fra hele Sjælland. Nogen kom flere gange, nogen hver dag. Og det var ikke kun det sædvanlige udstillingspublikum, der kom. Her kom simpelthen alle – de

HISTORISK - TOPOGRAFISK
SELSKAB FOR
SØLLERØD
KOMMUNE 30 ÅR

SØLLERØD

SOM DET VAR EN GANG

UDSTILLING AF GAMLE
FOTOGRAFER OG KORT
PÅ SØLLERØD RÅDHUS

i samarbejde med
SØLLERØD
KOMMUNEBIBLIOTEKER

26. februar - 12. marts 1972
daglig kl. 10 - 18
..gratis adgang

gamle, de der havde boet i kommunen altid, dem ude fra de små steder – dem er der også nogen af i Søllerød – de kom alle sammen, de halte, de døve, de besværede. De kom for at se billeder fra dengang. Foreninger indlagde udstillingen i deres mødearrangementer. For alderdomshjemmene var det naturligvis gefundenes Fressen. Der gik fast busforbindelse! Skolebesøg måtte rationeres. Iøvrigt var det ikke mindst en ophængning af skolebilleder, folk flokkedes om. Billeder af de gamle skoler, da de var nye, af lærerne, da de var unge, men mest lykke gjorde elevbillederne. Udstillingsgæsterne selv, da de var børn. Udstillingen blev efterhånden det sted, hvor man ikke bare kom for at se billeder, men lige så meget for at træffe gamle kammerater fra ungdommens dage. For kammeraterne stod jo også dér foran billederne. Den ene larmende gensynsscene udspillede efter den anden. Venskaber genopfriskedes og fjendskaber blev bilagt foran de gamle billeder. Der var en munterhed, jeg aldrig glemmer, over den udstilling. Og hundrede af gange lød den replik: »Jamen, er det den slags billeder, De søger, jamen dem har jeg da osse mange af. Jeg troede ikke, det var den slags«. Og så strømmede det ind med afleveringer af fotografier (langt

over 1.000!), og af malerier, tegninger og arkivalier – der afleveredes således to 1700-tals dokumenter, der, velopbevaret (i vat), havde været i familiens eje siden udstedelsen. Der afleveredes genstande til museet, og masser af oplysninger kom frem. Det var i sandhed kontakt – med hele folket!

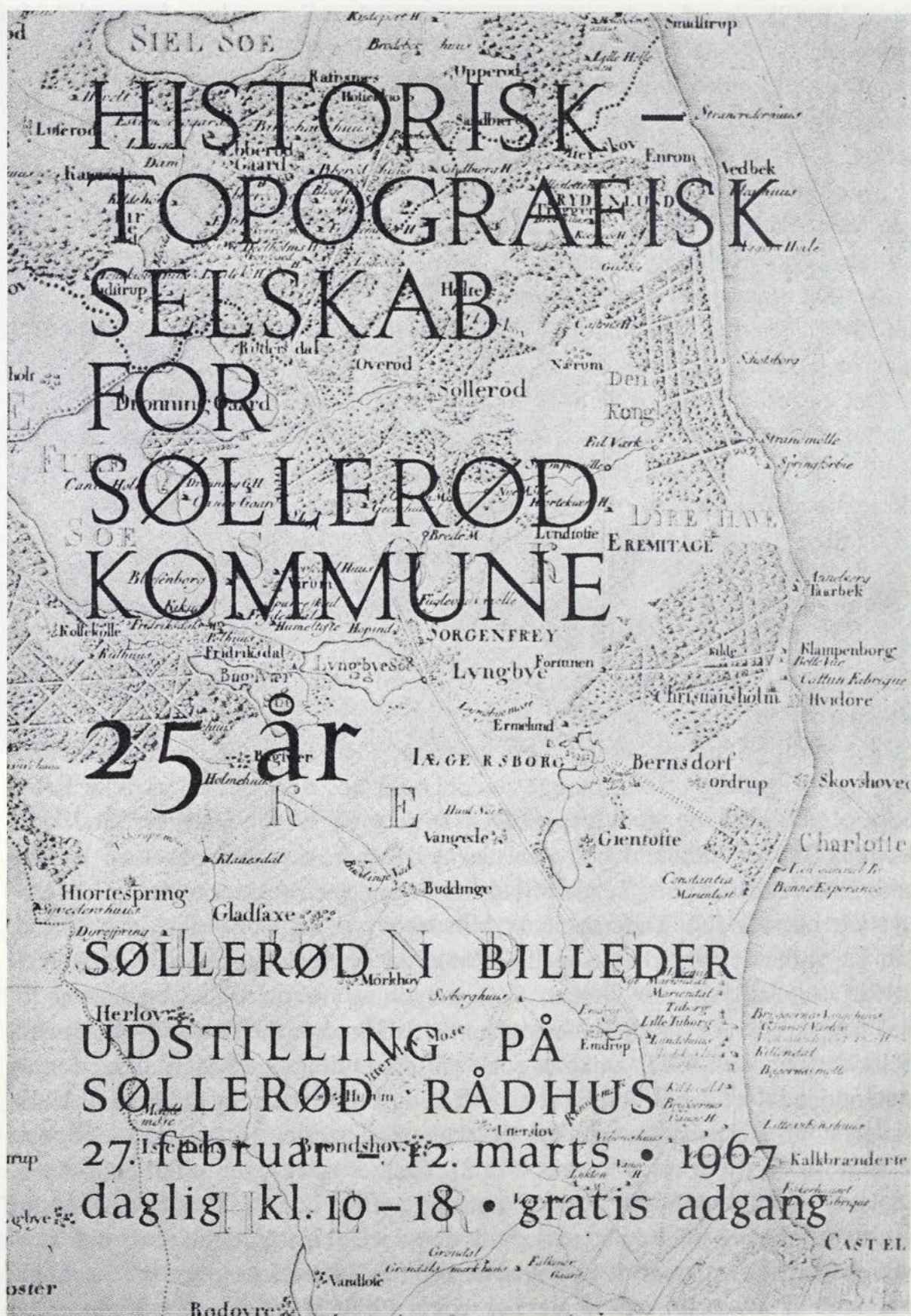
Men det vigtigste var, at folk nu forstod, hvad meningen med indsamlingen var, og hvad de skulle frem med – og hvor megen glæde de derved kunne skabe for sig selv og andre.

At biblioteket ved denne lejlighed også blev slået fast i folks bevidsthed (et flittigt benyttet lokalhistorisk håndbibliotek var naturligvis til rådighed) – nævner jeg kun i en parentes.

Det ligger vel dybt i enhver bibliotekars natur, dette at få samling på stoffet, få det ordnet og gjort tilgængeligt for den forsker, der en skønne dag skulle få brug for det. Hvilken inspiration i indsamlingsarbejdet er det da ikke, når denne forsker allerede er der, og bruger materialet, så snart det er bragt til veje. – Sådan er det i Søllerød.

Udgivervirksomhed

Vort første spæde forsøg i udgivelsesvirksomheden, billedbogen »Søllerød i Billeder«, 1967, gamle fotografier med en yderst kortfattet tekst, gjorde sig meget godt, så ufuldkommen den end var. Den kom ud i mange hjem – den ligger egentlig utrolig mange steder, også hos dem der ellers ikke køber bøger, godt slidt og godt brugt. Den kom også lektor Gunnar Sandfeld i hænde. Gunnar Sandfeld bor som nævnt i Struer, men er vokset op i Søllerød. Han reagerede omgående. Glad for bogen, men teksterne manglede jo – det var en stor fejl. Dateringen af billederne var heller ikke altid helt god. Nu begyndte et samarbejde mellem Søllerød og Struer, som har resulteret i et forfatterskab, der utvivlsomt vil få betydning for mere end en snæver lokal læserkreds. Det startede med Sandfelds foredrag i Historisk-topografisk Selskab, der året efter udkom som en afhandling i »Søllerødbogen«, og senere i udvidet form forelå som erindringsbogen »Dreng i Holte«, 1969, (udgivet af Historisk-topografisk Selskab med støtte, 10.000 kr. af Sparekassen for Lyngby og Omegns Fond). Det er gået over udarbejdelsen af registre til Søllerødbogen (også et meget nyttigt lokalhistorisk redskab) og registreringen af de lokale aviser til den foreløbige kulmination, det stort anlagte historisk-topografiske billedværk om »Søllerød som det var engang«, planlagt til at skulle udkomme i 4 bind. Bind 1 udkom ved åbningen af førnævnte fotoudstilling af samme navn, februar 1972, bind 2, oktober 1973, og forfatteren er godt i gang med bind 3. Værket skal afsluttes med et stort

person-, sted- og sagregister + kort. (Udgives af Historisk-topografisk Selskab med støtte af Søllerød Kommune, der (foreløbig) har bevilget 2 × 40.000 kr. til formålet.) Det bliver en moderne videreførelse af Eiler Nystrøms bog om Søllerød Sogn fra 1911. Moderne topografi både i indhold og form. »En billedbog med tekster«, kalder lektor Sandfeld den. Hvert bind medtager 125 fotografier – alle afleveret til arkivet af borgere. For hvert billede, der er medtaget, oplyses navnet på aflevereren. En selvforstærkende metode, for ser man, at ens egne, måske ret upåagtede billeder finder anvendelse i et stateligt kulturhistorisk værk, ja, så kommer der let mere frem fra skabe og skuffer.

Gunnar Sandfeld går ud fra billedet, uddyber og supplerer, hvad han ser på det. Læseren har tekst og billede for øje samtidigt. Hovedvægten er lagt på at fortælle om livet, som det formede sig for Søllerødborgeren i begyndelsen af vort eget århundrede. Mens Nystrøm skriver om landstederne og lystslottene og om kendte slægter, der slog sig ned her, skriver Sandfeld tillige om den almindelige borger: om skolelæreren, herskabskusken, landlægen, skovløberne, fiskerne, – Søllerød er jo en kommune med mange miljøer. Om gade- og vejanlæg, om gårdenes og skolernes og kroernes historie. Ja, om hele den urbanisering af kommunen der fandt sted. Skriver på grundlag af de billeder, som billedarkivet har modtaget, suppleret med oplysninger, der er givet sammen med billedet. Det er nemlig meget vigtigt ved modtagelsen af et billede at notere alle de oplysninger, der kan presses ud af aflevereren. Dato, sted, personnavne. Giverens navn og adresse samt dato for afleveringen må også med. Er billedet kun afleveret til låns, så en affotografering må foretages, bør man notere alt, hvad der står anført på billedets bagside, først naturligvis fotografens navn. Evt. tage en fotokopi af bagsiden. Det gælder også postkort. Ikke alene poststemplets dato, men alle trykte oplysninger bag på kortet. Postkortserie og -nummer kan have betydning for dateringen. Jeg nævnte før den skrivelse, vi startede med at udsende til 800 personer i kommunen – og det pauvre resultat. Fremgangsmåden: udstillinger og publikationsvirksomhed har hos os været en metode, der kunne skabe den publicity omkring lokalsamlingen, der får folk til at standse op og tænke på, hvad de har i deres gemmer. Det er ikke alene de store udstillinger, men også små udstillinger på alderdomshjem, skoler, i forretningsvinduer, i banker og sparekasser, i foreninger. På den måde kan man nå uendelig langt ud i befolkningen og får på udstillingerne og i bøgerne mulighed for at vise, hvad man arbejder med, og hvad formålet er.

Men man må også selv ud til folk. Når man først sidder derude i hjemmene, store hjem, små hjem, så kommer oplysningerne, erindringerne og

de gamle fotoalbums frem. Og de gamle mennesker føler med ét, at de, der i alderdommen ellers er vant til kun at være nydende, nu er blevet ydende. Det er væsentligt, hvad de fortæller, deres billeder er betydningsfulde for andre end dem selv. De er selv af betydning. At udgive og skrive bøger om vort eget århundredes mennesker, kan selvfølgelig rumme en vis fare. Jeg oplevede det meget stærkt, da jeg stod på udstillingen sidste år. Der kom nemlig flere af de personer, som jeg kendte så godt fra Sandfelds bøger, men egentlig mest havde opfattet som litterære personer. De kom spadserende hen til mig og præsenterede sig: »Jeg er frk. Blomsterbergs niece«, »Jeg er lygtetænderens datter«, og sandelig »Diamant-Kjærs« og »Jens Persones« slægtninge og venner kom også. Og ikke alle var lige fornøjede med den karakteristik, der var givet af dem i bøgerne!

Arkivalier

Nu har vi vist været gennem det meste af, hvad en lokalhistorisk samling kan rumme: bøger, aviser, småtryk, tidsskrifter, billedsamling, først og fremmest fotografier, men også malerier og anden original kunst, lysbilleder, smalfilms, båndoptagelser, både indtalt erindringsstof og den slags, eller af-tapninger fra radio- og fjernsynsudsendelser. Dertil kommer kortsamlingen: matrikelkort, topografiske kort, grundværdikort, turistkort, søkort, luftværnskort, arkæologiske kort, skovkort, gasledningskort, vejkort, jernbanekort, skikort, fiskerikort og så videre. Og så hele det store område, der hedder arkivalier, først og fremmest protokoller og foreningsarkiver. Arkivalierne er hidtil hos os blevet opbevaret og registreret sammen med den lokalhistoriske samling på biblioteket. Nu er det tanken at indrette kommunens museum, som er flyttet over i en gammel lystgård fra 1700-tallet, Mothsgården, ved Søllerød Kirke og kroen, til en lokalhistorisk central – altså museum og arkiv i ét, i nært samarbejde med biblioteket.

Den lige udnævnte museumsinspektør er således ansat under biblioteksvæsenet. Jeg skal iøvrigt ikke komme ind på alle de muligheder, der ligger heri, kun sige at forventningerne er store.

Samarbejde

For at et bibliotek skal gå virkelig aktivt ind i hele dette arbejde, er det nødvendigt at samarbejde med alle de instanser i kommunen, der på den ene eller anden led arbejder med de samme ting. Først og fremmest det historiske selskab og museet, hvis et sådant findes, og med den kommunale administration. Et samarbejde, hvor man informerer og inspirerer hinanden

– og ikke konkurrerer. En repræsentant for biblioteket og museet må sidde i bestyrelsen for det historiske selskab og også helst en embedsmand fra Rådhuset. Herved får den lokalhistoriske samling den store berøringsflade ud til publikum, som er nødvendig for dens vækst. Flere steder fungerer biblioteket som sekretariat for det historiske selskab, hvorved samarbejdet yderligere kan besegles.

Hos os begyndte det hele for alvor med udarbejdelsen af bibliografien. På grundlag af den modtager vi stadig nye værdifulde oplysninger om litteratur. Den er så væsentligt et redskab for både læg og lærd. Vi hører det tit fra taknemmelige brugere over hele landet.

Dansk lokalbibliografi

Og nu står vi over for det store samarbejde mellem alle landets biblioteker om udarbejdelsen af den store, landsomfattende bibliografi. Og det er egentlig ikke så mærkeligt, om nogen skulle føle sig lidt benøvet ved situationen og have svært ved at se, hvordan man overhovedet skal få begyndt. Det er et stort arbejde, der ligger forude.

Tilbageholdenheden synes imidlertid påfaldende stor på forhånd. Vi mangler personale, vi mangler penge, hedder det. Ja, men bibliotekarerne har dog i de senere år med stor glæde og veloplagt idérigdom taget sig en hel del opgaver på, som biblioteksudvalgene med lige så stor glæde har bevilget penge til, opgaver som i lige så høj grad har krævet penge og mandskab, og undertiden opgaver, som lå i periferien af, hvad man behøvede at påtage sig. Ofte aktiviteter, som andre kunne gøre lige så godt, eller bedre. Men arbejdet med bibliografier og kataloger, med registrering og katalogisering, med litteratursøgning og opbygning af bogsamlinger, det er vort fag. Det kan ingen gøre bedre end vi! Det er vi uddannet til, og vi har redskaberne til det på vor arbejdsplads. Vi er de eneste, der kan løse den opgave! Og jeg vil gerne se den kommune, der ikke med glæde bevilger penge til det formål! Tænk at få samlet og udgivet i bogform en fortegnelse over alt det, der er skrevet om ens kommune gennem tiderne! Og at få denne litteratur gjort tilgængelig på ens eget bibliotek!

Det må da være pengene og arbejdsindsatsen værd!